

[Fraenkel.]

lution. Naar man med Rette priser denne industrielle Revolution for alt, hvad den har skabt, maa man paa den anden Side heller ikke lukke Øjnene for, at Gennembrudet af Kræfternes frie Spil, set fra en anden Side, var en storslaaet Tragedie, idet det bragte en stor Mængde af Befolkningen ned i den største Elendighed, hvilket er konstateret gennem de talrige Regeeringskommissioner, der blev nedsat i alle de Lande, hvor Gennembrudet fandt Sted. Jeg spørger: Hvorfor kaldte man det i England den industrielle Revolution? Ja, det var ikke, fordi man gik fra et mere primitivt, mere ekstensivt Værktøj til et mere intensivt, fra Haandværk til Fabrik; man kaldte det en Revolution, fordi det var en social Revolution, fordi den satte noget af det, som vi anser for det helligste Fundament under Samfundet, f. Eks. Familielivet, fuldstændig ud af Spillet. Arbejderklassen sænkedes ned i Forhold, der gav sig Udslag f. Eks. i den chartistiske Bevægelse, som i 1839 erobrede Birmingham. Jeg siger endvidere, at Tiden var anderledes da, Forudsætningerne for Gennembrudet ganske andre. Lad mig blot pege paa, at der den Gang var hurtigt voksende Markeder, der krævede fra Aar til Aar en mere intensiv Kapacitet af Industrien, der havde hele Opfindelsernes Æra til Følge. Jeg erindre om Øgelsen af Ædelmetal, paa hvilket de til en saadan Udvikling nødvendige Kapitaler til syvende og sidst hviler. I de 350 Aar, fra 1500 til 1847, produceredes godt og vel for 12 Milliarder; men efter de store Fund i Kalifornien, Australien, Kaplandet, Sibirien, blev der i Løbet af 42 Aar, fra 1847 til 1890, produceret for 20,7 Milliarder Raaguld. Se, det er jo Forudsætninger, der aldeles ikke eksisterer i dette Øjeblik, hvor Markedet, som vi alle ved, er vigende paa alle Kanter, og hvor Prof. Cassel har bygget en hel Teori op paa Grundlag af manglende Produktion af Guld. Det eneste, vi har tilbage, er Teknikken. Men Teknikken er jo ikke nogen skabende Guddom i sig selv, Teknikken skal have noget at virke paa, og det, som er det karakteristiske ved den nuværende Udvikling af Teknikken, er ikke det, der var Tilfældet i forrige Aarhundrede, at den var nødvendig for at øge Kapaciteten til Fyldestgørelse af Markedskravet, men det er dette, at dens Formaal er at bringe Produktionsomkostningerne ned saa meget som muligt for at kunne være

konkurrenceedygtig paa det, der er tilbage af Verdensmarkedet.

Jeg ser, den højtærede Formand bliver utaalmodig, og skal saa gerne slutte mine Udtalelser, skønt jeg synes, de slutter sig tæt om Emnet.

Jeg vil da nu sige, at jeg afgiver ikke min Stemme, og det skal forstaaes saaledes, at jeg synes, der er betydelige Mangler i Lovforslaget, som gør, at jeg ikke har megen Lyst til at stemme for det, men jeg vil heller ikke stemme imod det, hvilket maa opfattes paa den Maade, at jeg er klar over, at det store og vanskelige Problem, som her er draget frem, og paa hvilket Lovforslaget tager Sigte, nu er modent til, at Lovgivningsmagten beskæftiger sig med det.

Ordføreren (Jesper Simonsen): Jeg skal fatte mig ganske kort og blot sige til det ærede Medlem Hr. Krag, at det maa bero paa en Misforstaaelse, naar han siger, at der ikke i Folketingets Udvalg var levnet Tid til Forhandlinger om Lovforslaget. Lovforslaget blev gennemdrøftet, men Partiet Venstres Repræsentanter erklærede, at der ikke kunde modtages Ændringer i det, og saa maatte Forhandlingerne jo høre op.

I øvrigt skal jeg ikke gentage min tidligere Redegørelse for Behandlingen i Udvalget, nu da Tiden er saa fremskreden. Der har jo saavel i tidligere Aar som ogsaa i Aar været ført Forhandlinger om de samme Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller gentog i Dag, og der kan ikke svares det ærede Medlem andet end, hvad der ved mange tidligere Lejligheder er svaret. Maa jeg dog gøre den Bemærkning til det ærede Medlem, at der er jo ikke i Lovforslaget Ændringer med Hensyn til, hvilke Virksomheder der falder ind under Loven. Derfor er der ikke ved denne Lejlighed Anledning til at optage en Diskussion om dette Spørgsmaal. Vi gennemdrøftede det ved anden Behandling, da Loven fik sin Form, og deri er ingen Ændring sket siden den Tid.

Naar det ærede Medlem siger, at Lovforslaget er et direkte Slag i Ansigtet paa det mindre Næringsbrug her i Landet, maa jeg tage afgjort Afstand fra denne Udtalelse. Loven angaar Trusteer, Karteller og lignende Sammenslutninger af monopolagtig Karakter, og det vil ikke være let at tænke sig, at det mindre Næringsbrug skulde falde ind under den Afgrænsning, som saaledes er givet i Loven. Det er en politisk tendentiøs, en agitatorisk Udtalelse, det ærede Medlem kommer med, at Lovgivnin-